

Διαδικασίες για την εφαρμογή δικαστικών αποφάσεων - Βέλγιο

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- 1 Ποια η έννοια της εκτέλεσης στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις;
- 2 Ποια αρχή ή ποιες αρχές είναι αρμόδιες για την εκτέλεση;
- 3 Ποιες οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να εκδοθεί ένας εκτελεστός τίτλος ή μια απόφαση;
 - 3.1 Η διαδικασία
 - 3.2 Οι κύριες προϋποθέσεις
- 4 Αντικείμενο και φύση των μέτρων εκτέλεσης
 - 4.1 Ποια περιουσιακά στοιχεία μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εκτέλεσης;
 - 4.2 Ποια τα αποτελέσματα των μέτρων εκτέλεσης;
 - 4.3 Ποια η ισχύς αυτών των μέτρων;
- 5 Υπάρχει δυνατότητα προσφυγής κατά της απόφασης που διατάσσει ένα τέτοιο μέτρο;
- 6 Υπάρχουν περιορισμοί στην εκτέλεση, ιδίως όσον αφορά την προστασία του οφειλέτη ή τις προθεσμίες;

1 Ποια η έννοια της εκτέλεσης στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις;

Εάν ένας οφειλέτης αρνείται να συμμορφωθεί εκουσίως με δικαστική απόφαση, ο δανειστής μπορεί να απαιτήσει την αναγκαστική συμμόρφωσή του μέσω των δικαστηρίων. Αυτό ονομάζεται αναγκαστική εκτέλεση. Για την αναγκαστική εκτέλεση απαιτείται εκτελεστός τίτλος (άρθρο 1386 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας), διότι συνεπάγεται παρέμβαση στην προσωπική δικαιοσύνη σφαίρα του οφειλέτη. Ο εν λόγω εκτελεστός τίτλος συνήθως είναι δικαστική απόφαση ή συμβολαιογραφική πράξη. Για λόγους σεβασμού της ιδιωτικής ζωής του οφειλέτη ο τίτλος μπορεί να μην εκτελεστεί σε ορισμένες περιπτώσεις (άρθρο 1387 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Την εκτέλεση του τίτλου αναλαμβάνει δικαστικός επιμελητής.

Η αναγκαστική εκτέλεση συνήθως χρησιμοποιείται για την είσπραξη οφειλής, αλλά μπορεί να εφαρμοσθεί και για την καταδίκη του οφειλέτη σε πράξη ή παράλειψη.

Μια άλλη σημαντική πτυχή είναι η χρηματική ποινή (άρθρο 1385a του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Πρόκειται για έναν τρόπο άσκησης πίεσης στο πρόσωπο που έχει καταδικαστεί, προκειμένου αυτό να συμμορφωθεί με δικαστική απόφαση. Εντούτοις, σε ορισμένες περιπτώσεις δεν μπορεί να επιβληθεί χρηματική ποινή: όταν το πρόσωπο έχει διαταχθεί να καταβάλει χρηματικό ποσό ή να συμμορφωθεί με σύμβαση εργασίας και όταν αυτό θα προσέβαλλε την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Η πληρωμή προστίμου επιβάλλεται βάσει της πράξης επιβολής και για τον λόγο αυτό δεν απαιτείται άλλος τίτλος.

Στις περιπτώσεις που η καταδικαστική απόφαση προβλέπει την πληρωμή χρημάτων η εκτέλεσή της γίνεται με τη δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, η οποία αποκαλείται κατάσχεση. Γίνεται διάκριση ανάμεσα στα περιουσιακά στοιχεία που μπορούν να κατασχεθούν (κινητά ή ακίνητα) και στα είδη της κατάσχεσης (συντηρητική κατάσχεση και αναγκαστική κατάσχεση στα χέρια του οφειλέτη, στο πλαίσιο εκτέλεσης δικαστικής απόφασης). Η συντηρητική κατάσχεση χρησιμοποιείται σε έκτακτες περιπτώσεις για να τεθούν τα περιουσιακά στοιχεία υπό την προστασία του δικαστηρίου, τα οποία και δεσμεύονται προκειμένου να διασφαλιστεί τυχόν μεταγενέστερη εκτέλεση. Ο οφειλέτης τότε χάνει τον έλεγχο των περιουσιακών του στοιχείων και δεν μπορεί ούτε να τα πουλήσει ούτε να τα δωρίσει. Όταν τα περιουσιακά στοιχεία οφειλέτη κατάσχονται στο πλαίσιο εκτέλεσης δικαστικής

απόφασης, πωλούνται και το προϊόν της πώλησης δίνεται στον δανειστή. Ο δανειστής δεν έχει κανένα δικαίωμα πάνω στα περιουσιακά στοιχεία που έχουν κατασχεθεί αλλά μόνο στο προϊόν της πώλησής τους.

Επιπλέον, στα άρθρα 1445 επ., ο βελγικός κώδικας πολιτικής δικονομίας προβλέπει διαταγή κατάσχεσης στα χέρια τρίτου (βλ. κατωτέρω).

Εκτός από την κανονική συντηρητική κατάσχεση κινητών και ακίνητων περιουσιακών στοιχείων και την αναγκαστική κατάσχεση κινητών και ακινήτων υπάρχουν και ειδικοί κανόνες για την κατάσχεση πλοίων (άρθρα 1467 έως 1480 και άρθρα 1545 έως 1559 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας), την κατάσχεση κινητών λόγω καθυστερούμενων μισθωμάτων (άρθρο 1461 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας), τη συντηρητική κατάσχεση επιδικίων (άρθρα 1462 έως 1466 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας) και την κατάσχεση ασυγκόμιστων καρπών (άρθρα 1529 έως 1538 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Το παρόν εστιάζει μόνο στις συνηθισμένες κατασχέσεις.

2 Ποια αρχή ή ποιες αρχές είναι αρμόδιες για την εκτέλεση;

Οι δικαστικοί επιμελητές και οι δικαστές κατασχέσεων. Οι τελευταίοι είναι αρμόδιοι να αποφαίνονται επί διαφορών που αφορούν την εκτέλεση.

3 Ποιες οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να εκδοθεί ένας εκτελεστός τίτλος ή μια απόφαση;

3.1 Η διαδικασία

2.1.1. Συντηρητική κατάσχεση

Απαιτούμενος όρος για τη συντηρητική κατάσχεση είναι καταρχήν η έγκριση του δικαστή κατασχέσεων, ενώ επίσης πρέπει να στοιχειοθετούνται λόγοι επείγουσας ανάγκης (άρθρο 1413 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Πρέπει να ζητείται η παροχή έγκρισης με την υποβολή μονομερούς (ex parte) αίτησης (άρθρο 1417 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Με την ίδια αίτηση δεν μπορεί να ζητείται ταυτόχρονα η κατάσχεση κινητής και ακίνητης περιουσίας. Για την κατάσχεση ακίνητης περιουσίας, πρέπει να υποβάλλεται ξεχωριστό αίτημα σε κάθε περίπτωση.

Ο δικαστής κατασχέσεων αποφασίζει το πολύ εντός οκτώ ημερών από την κατάθεση της αίτησης (άρθρο 1418 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Το δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί τη χορήγηση άδειας ή μπορεί να χορηγήσει μερική ή πλήρη άδεια στον δανειστή. Η απόφαση του δικαστή κατασχέσεων πρέπει να επιδίδεται στον οφειλέτη. Η απόφαση διαβιβάζεται στον δικαστικό επιμελητή ο οποίος προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την επίδοσή της.

Υπάρχει μία σημαντική εξαίρεση απ' αυτόν τον κανόνα, σύμφωνα με την οποία δεν απαιτείται η άδεια του δικαστή κατασχέσεων: κάθε δικαστική απόφαση παρέχει το δικαίωμα συντηρητικής κατάσχεσης σε σχέση με την ποινή που προβλέπει (άρθρο 1414 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Και εδώ όμως θα πρέπει να υπάρχει έκτακτη ανάγκη. Η δικαστική απόφαση πρέπει απλώς να διαβιβαστεί στον δικαστικό επιμελητή, ο οποίος προβαίνει στη συνέχεια στις απαραίτητες ενέργειες για την κατάσχεση των περιουσιακών στοιχείων.

Η συντηρητική κατάσχεση μπορεί να μετατραπεί σε αναγκαστική κατάσχεση στα χέρια του οφειλέτη (άρθρα 1489 έως 1494 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

2.1.2. Αναγκαστική κατάσχεση στα χέρια του οφειλέτη

A. Γενικά

Αυτού του είδους η κατάσχεση μπορεί να γίνει μόνο βάσει εκτελεστού τίτλου (άρθρο 1494 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Οι δικαστικές αποφάσεις και οι συμβολαιογραφικές πράξεις μπορούν να εκτελεστούν μόνο εάν προσκομιστεί επικυρωμένο αντίγραφο τους ή το πρωτότυπό τους, ή πρακτικό το οποίο θα περιβάλλεται τον εκτελεστήριο τύπο που ορίζεται σε βασιλικό διάταγμα.

Η απόφαση του δικαστηρίου επιδίδεται εκ των προτέρων στον εναγόμενο (άρθρο 1495 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Εάν ο εκτελεστός τίτλος είναι δικαστική απόφαση, η επίδοση αυτής εκ των προτέρων είναι υποχρεωτική ώστε να ενημερωθεί ο οφειλέτης. Εάν όμως ο εκτελεστός τίτλος είναι συμβολαιογραφική πράξη, δεν είναι υποχρεωτικό να ειδοποιηθεί εκ των προτέρων ο οφειλέτης, διότι έχει ήδη γνώση του τίτλου. Η προθεσμία για την άσκηση ένδικων μέσων αρχίζει με την επίδοση της δικαστικής απόφασης. Η άσκηση έφεσης έχει ως συνέπεια την αναστολή της αναγκαστικής κατάσχεσης (όχι όμως και της συντηρητικής) σε περίπτωση που έχει διαταχθεί η καταβολή χρηματικού ποσού. Η προσωρινή εκτέλεση (προσωρινά εκτελεστές αποφάσεις) δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα όπως άσκηση τακτικών ένδικων μέσων.

Το επόμενο στάδιο στις προσπάθειες του δανειστή στο πλαίσιο της αναγκαστικής εκτέλεσης είναι η διαταγή πληρωμής (άρθρο 1499 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Πρόκειται για την πρώτη πράξη της εκτέλεσης και την τελευταία

προειδοποίηση προς τον οφειλέτη, ο οποίος σε αυτό το στάδιο μπορεί ακόμη να αποφύγει την κατάσχεση. Υπάρχει περίοδος αναμονής μετά την έκδοση της διαταγής πληρωμής μίας ημέρας για την κατάσχεση κινητής περιουσίας (άρθρο 1499 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας), ενώ για την ακίνητη περιουσία η εν λόγω περίοδος έχει διάρκεια 15 ημερών (άρθρο 1566 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Η εντολή επιδίδεται στον οφειλέτη και συνιστά όχληση και απαίτηση πληρωμής. Η αναγκαστική εκτέλεση μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για την είσπραξη των ποσών που προβλέπει η διαταγή πληρωμής.

Μετά το τέλος αυτής της προθεσμίας μπορεί να γίνει κατάσχεση των περιουσιακών στοιχείων. Η κατάσχεση γίνεται με πράξη του δικαστικού επιμελητή. Η αναγκαστική εκτέλεση επομένως διενεργείται με τη μεσολάβηση αρμόδιου λειτουργού. Ο λειτουργός αυτός θεωρείται εντολοδόχος του δανειστή. Οι αρμοδιότητές του προβλέπονται από τον νόμο και ενεργεί υπό την εποπτεία του δικαστηρίου. Έχει συμβατική ευθύνη έναντι του δανειστή και εξωσυμβατική ευθύνη έναντι τρίτων (βάσει του νόμου και λόγω παραβίασης του γενικού καθήκοντος επιμελείας).

Εντός τριών εργάσιμων ημερών, ο δικαστικός επιμελητής αποστέλλει ανακοίνωση περί κατάσχεσης στο Κεντρικό Μητρώο των ανακοινώσεων περί κατάσχεσης, μεταβίβασης δικαιωμάτων, εκχώρησης, συλλογικής ρύθμισης οφειλών και διαμαρτύρησης (*Centraal Bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht en collectieve schuldenregeling en van protest*) (άρθρο 1390 παράγραφος 1 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Η εν λόγω ανακοίνωση είναι υποχρεωτική για την κατάσχεση τόσο των κινητών όσο και των ακίνητων περιουσιακών στοιχείων. Δεν μπορεί να γίνει αναγκαστική κατάσχεση ή διαδικασία διανομής του πλειστηριάσματος χωρίς την προγενέστερη εξέταση των ανακοινώσεων κατάσχεσης στο κεντρικό μητρώο ανακοινώσεων (άρθρο 1391 παράγραφος 2 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Ο κανόνας αυτός θεσπίστηκε προκειμένου να αποτρέπονται οι περιπτώσεις κατασχέσεων και να ενισχυθεί η συλλογική διάσταση της κατάσχεσης.

B. Αναγκαστική κατάσχεση κινητών

Η αναγκαστική κατάσχεση κινητών απαιτεί την έκδοση διαταγής πληρωμής, εναντίον της οποίας ο οφειλέτης έχει το δικαίωμα να υποβάλει ανακοπή. Η κατάσχεση πραγματοποιείται με έκθεση του δικαστικού επιμελητή και σε πρώτο επίπεδο συνιστά συντηρητικό μέτρο: τα περιουσιακά στοιχεία δεν μετακινούνται και δεν υπάρχει καμία αλλαγή όσον αφορά την κυριότητα και τη χρήση τους. Είναι δυνατή επίσης η κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων που βρίσκονται σε άλλο σημείο εκτός της κατοικίας του οφειλέτη, δηλαδή στις εγκαταστάσεις τρίτου προσώπου.

Στην περίπτωση της κινητής περιουσίας, η κατάσχεση δεν περιορίζεται σε μία μόνο διαδικασία, αλλά δεν έχει κανένα νόημα να κατασχεθεί για δεύτερη φορά το ίδιο περιουσιακό στοιχείο λαμβανομένων υπόψη των σχετικών εξόδων. Στη διαδικασία αναλογικής διανομής των εσόδων από την πώληση των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη συμμετέχουν και άλλοι δανειστές εκτός από εκείνον που επίστευσε την κατάσχεση (άρθρα 1627 επ. του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Συντάσσεται επίσημη έκθεση κατάσχεσης. Τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία πωλούνται μετά την παρέλευση τουλάχιστον ενός μήνα μετά την επίδοση ή κοινοποίηση αντιγράφου της επίσημης έκθεσης κατάσχεσης. Σκοπός της προθεσμίας αυτής είναι να δοθεί στον οφειλέτη μια τελευταία ευκαιρία να αποτρέψει την πώληση. Η πώληση πρέπει να διαφημιστεί στο κοινό μέσω αφισών και αναγγελιών στον Τύπο. Διεξάγεται σε αίθουσα δημοπρασίας ή σε δημόσια αγορά, εκτός εάν υποβληθεί αίτημα για τη διεξαγωγή της σε πιο κατάλληλο μέρος. Υπεύθυνος για τη διαδικασία είναι ο δικαστικός επιμελητής, ο οποίος συντάσσει επίσημη έκθεση και εισπράττει το πλειστηρίασμα. Εντός 15 ημερών, ο δικαστικός επιμελητής προβαίνει στη σύμμετρη διανομή του πλειστηριάσματος (άρθρα 1627 επ. του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Η διαδικασία αυτή συνήθως διευθετείται φιλικά, ενώ σε περίπτωση διαφοράς, το ζήτημα παραπέμπεται ενώπιον του δικαστή κατασχέσεων.

Γ. Αναγκαστική κατάσχεση ακινήτων (άρθρα 1560 έως 1626 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Η κατάσχεση αρχίζει με την επίδοση της διαταγής πληρωμής.

Στη συνέχεια η κατάσχεση πρέπει να γίνει το συντομότερο εντός 15 ημερών και το αργότερο εντός 6 μηνών, διαφορετικά η διαταγή παύει να ισχύει. Το κατασχετήριο έγγραφο πρέπει εν συνεχεία να μετεγγραφεί στα μητρώα του υποθηκοφυλακείου εντός 15 ημερών και να επιδοθεί εντός 6 μηνών. Η πράξη μεταγραφής του κατασχετηρίου καθιστά την περιουσία μη διαθέσιμη και ισχύει για διάστημα έως και έξι μηνών. Τυχόν μη μεταγραφή του κατασχετηρίου καθιστά την κατάσχεση άκυρη. Στην περίπτωση κατάσχεσης ακίνητης περιουσίας, σε αντίθεση με τα κινητά περιουσιακά στοιχεία, εφαρμόζεται αποκλειστικά η αρχή της μοναδικότητας της κατάσχεσης (οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο έχει αποτελέσει αντικείμενο κατάσχεσης μια φορά δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο δεύτερης κατάσχεσης).

Το τελικό βήμα συνιστά η υποβολή αίτησης στον δικαστή κατασχέσεων για τον ορισμό συμβολαιογράφου ο οποίος θα επιφορτιστεί με τη διαχείριση της πώλησης των περιουσιακών στοιχείων και την κατάταξη των δανειστών. Ο οφειλέτης μπορεί να προβάλλει αντιρρήσεις ενώπιον του δικαστή κατασχέσεων κατά των πράξεων του διορισμένου συμβολαιογράφου. Λεπτομερείς κανόνες σχετικά με την πώληση των περιουσιακών στοιχείων τίθενται ρητά στον νόμο (βλ. άρθρα 1582 επ. του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Η πώληση είναι συνήθως δημόσια, αλλά με πρωτοβουλία του δικαστή ή με αίτημα του δανειστή που ζητά την κατάσχεση μπορεί να γίνει και απευθείας πώληση. Το πλειστηρίασμα στη συνέχεια διανέμεται μεταξύ των διαφορετικών δανειστών

με βάση τη συμφωνηθείσα σειρά προτεραιότητας (κατάταξη δανειστών) (βλ. άρθρα 1639 έως 1654 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Διαφωνίες σχετικά με την κατάταξη των δανειστών παραπέμπονται ενώπιον του δικαστή κατασχέσεων.

2.1.3. Κατάσχεση στα χέρια τρίτου

Η κατάσχεση στα χέρια τρίτου συνιστά την κατάσχεση των αξιώσεων που ο οφειλέτης έχει κατά τρίτου (π.χ. αμοιβή καταβλητέα από τον εργοδότη του). Ο τρίτος είναι επομένως δεύτερος οφειλέτης υπέρ ου η εκτέλεση δανειστή. Η κατάσχεση στα χέρια τρίτου (*beslag onder derden*) δεν είναι η ίδια διαδικασία με την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν στον οφειλέτη αλλά βρίσκεται στις εγκαταστάσεις τρίτου (*beslag bij derden*).

Η απαίτηση που αποτελεί την αιτία της κατάσχεσης είναι η απαίτηση που έχει ο δανειστής κατά του οφειλέτη του. Η απαίτηση που κατάσχεταί είναι η απαίτηση που έχει ο οφειλέτης κατά τρίτου /του δεύτερου οφειλέτη.

Λεπτομερείς κανόνες σχετικά με τη διαδικασία κατάσχεσης στα χέρια τρίτου περιέχονται στα άρθρα 1445 έως 1460 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας (συντηρητική κατάσχεση) και άρθρα 1539 έως 1544 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας (αναγκαστική κατάσχεση).

2.1.4. Δαπάνες

Επιπλέον των δικαστικών εξόδων, στις υποθέσεις κατάσχεσης πρέπει να ληφθούν υπόψη τα έξοδα του δικαστικού επιμελητή. Τα έξοδα για τις υπηρεσίες του δικαστικού επιμελητή ορίζονται στο βελγικό βασιλικό διάταγμα της 30ής Νοεμβρίου 1976 για τη θέσπιση των αμοιβών των δικαστικών επιμελητών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις και τις χρεώσεις για ορισμένες επιβαρύνσεις (*Koninklijk Besluit van 30 november 1976 tot vaststelling van het tarief voor akten van gerechtsdeurwaarders in burgerlijke en handelszaken en van het tarief van sommige toelagen*) (βλ. ομοσπονδιακή δημόσια υπηρεσία δικαιοσύνης) (*Service public fédérale Justice/Federale Overheidsdienst Justitie*).

3.2 Οι κύριες προϋποθέσεις

A. Συντηρητική κατάσχεση

Συντηρητική κατάσχεση μπορεί να ζητήσει κάθε δανειστής που έχει απαίτηση η οποία παρουσιάζει ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, ανεξαρτήτως από την αξία των περιουσιακών στοιχείων που κατάσχονται και το ποσό της απαίτησης (βλ. άρθρο 1413 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Η πρώτη προϋπόθεση για αυτόν τον τύπο κατάσχεσης είναι ο επείγων χαρακτήρας: πρέπει να βρίσκεται σε κίνδυνο η φερεγγυότητα του οφειλέτη, με αποτέλεσμα τη διακινδύνευση της επερχόμενης πώλησης των περιουσιακών στοιχείων. Η απόφαση σχετικά με το εάν ο όρος αυτός πληρούται λαμβάνεται από το δικαστήριο με βάση αντικειμενικά κριτήρια. Εξάλλου, ο επείγων χαρακτήρας πρέπει να υφίσταται όχι μόνο κατά τη στιγμή της κατάσχεσης αλλά και κατά την εκτίμηση της ανάγκης συνέχισης της κατάσχεσης. Υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις ως προς την προϋπόθεση αυτή: η κατάσχεση στην περίπτωση πλαστογραφίας, η κατάσχεση συναλλαγματικών σε περίπτωση χρεών και η εκτέλεση αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων.

Ένας δεύτερος όρος για τη συντηρητική κατάσχεση είναι να υπάρχει απαίτηση εκ μέρους του δανειστή. Η απαίτηση αυτή πρέπει να πληροί ορισμένους όρους (άρθρο 1415 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας): πρέπει να είναι βέβαιη (και όχι υπό αίρεση), απαιτητή (εφαρμόζεται και επί εγγυήσεων για μελλοντικές απαιτήσεις) και εκκαθαρισμένη (το ποσό έχει ήδη προσδιορισθεί ή είναι προσδιορίσιμο). Από την άλλη, το είδος και το ύψος της απαίτησης δεν ενδιαφέρουν. Ο δικαστής κατασχέσεων αποφασίζει εάν οι όροι αυτοί πληρούνται, αλλά το δικαστήριο που εξετάζει στη συνέχεια την υπόθεση δεν δεσμεύεται από την κρίση του δικαστή.

Τρίτον, ο δανειστής που ζητά τη συντηρητική κατάσχεση πρέπει να διαθέτει σχετική νομιμοποίηση. Πρόκειται για πράξη ελέγχου (όχι χρήσης) που μπορεί, εάν είναι αναγκαίο, να διεξαχθεί από νομικό εκπρόσωπο.

Απαιτείται η παροχή έγκρισης από τον δικαστή κατασχέσεων, εκτός εάν ο δανειστής έχει ήδη επιτύχει την έκδοση απόφασης (βλ. ανωτέρω). Ωστόσο, αυτό δεν απαιτείται για τη συντηρητική κατάσχεση στα χέρια τρίτου ή κατάσχεση κινητών λόγω μη καταβολής μισθωμάτων ή για επισπεύδοντες που έχουν ήδη επιτύχει την έκδοση απόφασης (άρθρο 1414 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας: οποιαδήποτε δικαστική απόφαση συνιστά εκτελεστό τίτλο). Οι συμβολαιογραφικές πράξεις συνιστούν ομοίως εκτελεστό τίτλο.

B. Αναγκαστική κατάσχεση

Για την αναγκαστική κατάσχεση απαιτείται επίσης εκτελεστός τίτλος (άρθρο 1494 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Ο εκτελεστός τίτλος μπορεί να είναι δικαστική απόφαση, δημόσιο έγγραφο, διαταγή εκτελέσεως εκδοθείσα από φορολογικές αρχές, διαταγή εκτέλεσης απόφασης αλλοδαπού δικαστή κ.λπ.

Η απαίτηση πρέπει να περιέχεται σε συμβολαιογραφική πράξη που πληροί ορισμένα κριτήρια. Όπως και στην περίπτωση της συντηρητικής κατάσχεσης, η απαίτηση πρέπει να είναι βέβαιη, απαιτητή και εκκαθαρισμένη. Η δεύτερη παράγραφος του

άρθρο 1484 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας ορίζει ότι η κατάσχεση που γίνεται με σκοπό την είσπραξη ληξιπρόθεσμης οφειλής ποσού καταβαλλόμενου σε δόσεις θα ισχύει επίσης και για μελλοντικές δόσεις, κατά το χρόνο που καθίστανται απαιτητές.

Ο εκτελεστός τίτλος πρέπει επίσης να έχει εκδοθεί προσφάτως. Ο δικαστής κατασχέσεων δεν θεωρεί έγκυρο τον τίτλο εάν ο υπέρ ου η εκτέλεση δανειστής δεν είναι πλέον δανειστής ή εάν δεν υφίσταται εν όλω ή εν μέρει η απαίτηση (διότι έχει πλέον παραγραφεί ή έχει καταβληθεί ή έχει ρυθμιστεί με άλλον τρόπο).

4 Αντικείμενο και φύση των μέτρων εκτέλεσης

4.1 Ποια περιουσιακά στοιχεία μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εκτέλεσης;

A. Γενικά

Μόνο η κινητή και ακίνητη περιουσία του οφειλέτη μπορούν να κατασχεθούν. Περιουσιακά στοιχεία τρίτων δεν μπορούν να κατασχεθούν, αλλά δεν έχει καμία σημασία ποιος έχει την κατοχή των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη. Κατά συνέπεια είναι δυνατόν να κατασχεθούν περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται στην κατοχή τρίτων, εάν δώσει σχετική άδεια το δικαστήριο (άρθρο 1503 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Ο δανειστής καταρχήν μπορεί να εγείρει απαίτηση μόνο κατά της υφιστάμενης περιουσίας του οφειλέτη. Μόνο στην περίπτωση που ο οφειλέτης καταστεί αφερέγγυος κατά δόλιο τρόπο μπορεί να δεσμευθεί η προηγούμενη περιουσία του. Η κατάσχεση μελλοντικών περιουσιακών στοιχείων επίσης συνήθως αποκλείεται, με την εξαίρεση μελλοντικών απαιτήσεων.

Τα έσοδα από περιουσιακά στοιχεία που κατάσχονται παραμένουν κανονικά στον οφειλέτη στην περίπτωση συντηρητικής κατάσχεσης. Στην περίπτωση αναγκαστικής κατάσχεσης εντούτοις, τα έσοδα αποτελούν επίσης αντικείμενο κατάσχεσης και για τον λόγο αυτό διατίθενται στον δανειστή.

Επίσης είναι δυνατή η κατάσχεση ιδανικού μεριδίου, αλλά η αναγκαστική πώληση της περιουσίας αναστέλλεται στην περίπτωση αυτή μέχρι να διαιρεθεί το περιουσιακό στοιχείο (βλ. για παράδειγμα, άρθρο 1561 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Εφαρμόζονται ειδικοί κανόνες για τους συζύγους.

B Περιουσιακά στοιχεία που μπορούν να κατασχεθούν

Τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να είναι κατασχέσιμα. Ορισμένα περιουσιακά στοιχεία δεν μπορούν να κατασχεθούν. Η εξαίρεσή τους από την κατάσχεση προβλέπεται από τον νόμο ή προσδιορίζεται από τη φύση των περιουσιακών στοιχείων ή από το γεγονός ότι είναι άμεσα συνδεδεμένα με το πρόσωπο του οφειλέτη. Δεν είναι δυνατή, για παράδειγμα, η εξαίρεση περιουσιακών στοιχείων από την κατάσχεση με βάση τον σκοπό τον οποίο επιτελούν. Τα ακόλουθα περιουσιακά στοιχεία επομένως είναι ακατάσχετα:

- Τα στοιχεία τα οποία παρατίθενται στο άρθρο 1408 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας. Ο περιορισμός αυτός εισήχθη με σκοπό τη διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης για τον οφειλέτη και την οικογένειά του.
- Τα περιουσιακά στοιχεία που δεν έχουν εμπορική αξία και επομένως δεν έχουν χρησιμότητα για τον δανειστή.
- Τα περιουσιακά στοιχεία που είναι αναπαλλοτρίωτα επειδή είναι άμεσα συνδεδεμένα με το πρόσωπο του οφειλέτη.
- Τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία είναι ακατάσχετα βάσει ειδικής νομοθεσίας (π.χ. το εισόδημα και οι μισθοί των ανηλίκων, ανέκδοτα βιβλία και μουσική, το εισόδημα κρατούμενων από εργασίες που κάνουν στη φυλακή κλπ.).
- Οι μισθοί (κατάσχεση μισθού) και οι συναφείς απαιτήσεις μπορούν συνήθως να αποτελέσουν αντικείμενο κατάσχεσης μέχρι ορισμένο βαθμό (βλ. άρθρα 1409, 1409a και 1410 παράγραφος 1 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Αυτό περιλαμβάνει, για παράδειγμα, πληρωμές διατροφής η οποία έχει επιδικασθεί στον μη υπαίτιο σύζυγο. Ωστόσο, ορισμένες πληρωμές, όπως το ελάχιστο εισόδημα διαβίωσης, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να αποτελέσουν αντικείμενο κατάσχεσης (βλ. άρθρο 1410 παράγραφος 2 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Εντούτοις, οι περιορισμοί σχετικά με τη δυνατότητα κατάσχεσης δεν ισχύουν για τις οφειλές που αφορούν διατροφή, καθόσον οι αξιώσεις αυτές χαίρουν προτεραιότητας (βλ. άρθρο 1412 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Κατά το παρελθόν, ίσχυε η αρχή της ασυλίας του δημοσίου όσον αφορά τα μέτρα εκτέλεσης με αποτέλεσμα να μην μπορεί να γίνεται κατάσχεση δημόσιας περιουσίας. Η εν λόγω ρύθμιση έχει πλέον τροποποιηθεί με το άρθρο 1412a του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας.

Ειδικοί κανόνες διέπουν την κατάσχεση πλοίων και αεροσκαφών (για συντηρητική κατάσχεση βλ. άρθρα 1467 έως 1480 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας και για την αναγκαστική κατάσχεση βλ. άρθρα 1545 έως 1559 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

C. *Kantonnement*

Όταν κατάσχεται περιουσιακό στοιχείο, η κατάσχεση ισχύει συνήθως για ολόκληρο το περιουσιακό στοιχείο, ακόμη και αν η αξία του υπερβαίνει το ποσό της απαίτησης. Η ρύθμιση αυτή είναι ιδιαίτερα δυσβάστακτη για τον οφειλέτη, για τον λόγο ότι χάνει κάθε δυνατότητα να κάνει χρήση του στοιχείου αυτού. Ο Βέλγος νομοθέτης επομένως θέσπισε ένα μέτρο δικαστικής παρακαταθήκης (*ka ntonnement*): ο οφειλέτης παρακαταθέτει συγκεκριμένο χρηματικό ποσό και δικαιούται να ανακτήσει τη χρήση του περιουσιακού στοιχείου (βλ. άρθρα 1403 έως 1407α του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

4.2 Ποια τα αποτελέσματα των μέτρων εκτέλεσης;

A. Κατάσχεση

Από τη στιγμή της κατάσχεσης των περιουσιακών στοιχείων, ο οφειλέτης χάνει το δικαίωμα διάθεσής τους. Η κατάσχεση εντούτοις δεν παρέχει δικαίωμα προτίμησης στον δανειστή. Έκπτωση από τα δικαιώματα σημαίνει ότι ο οφειλέτης δεν επιτρέπεται πλέον να τα απαλλοτριώσει ή να συστήσει βάρος επί των περιουσιακών στοιχείων. Εντούτοις, παραμένουν στην κατοχή του οφειλέτη. Από πρακτικής άποψης, δεν προκύπτει αλλαγή στην κατάσταση, αν και το νομικό καθεστώς είναι διαφορετικό.

Οι πράξεις στις οποίες προβαίνει ο οφειλέτης κατά παράβαση του μέτρου της κατάσχεσης δεν είναι δεσμευτικές για τον δανειστή.

Η απώλεια του δικαιώματος διάθεσης είναι εντούτοις σχετική, δηλαδή ισχύει μόνο έναντι του υπέρ ου η εκτέλεση δανειστή. Οι λοιποί δανειστές πρέπει ακόμα να ανέχονται τυχόν μεταβολές ως προς τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη. Εντούτοις, είναι πολύ εύκολο να προσχωρήσουν στο μέτρο της κατάσχεσης το οποίο έχει ήδη ληφθεί.

Η απώλεια του δικαιώματος διάθεσης είναι το πρώτο στάδιο της διαδικασίας πώλησης των περιουσιακών στοιχείων. Τα περιουσιακά στοιχεία περιέρχονται στον έλεγχο του δικαστηρίου. Η αναγκαστική εκτέλεση έχει επομένως, στο πρώτο στάδιο, συντηρητικό χαρακτήρα.

B. Κατάσχεση στα χέρια τρίτου

Αυτή η μορφή κατάσχεσης αφαιρεί τον έλεγχο επί του συνόλου της κατασχεθείσας απαίτησης, ανεξαρτήτως της αξίωσης στην οποία στηρίζεται η κατάσχεση. Ο τρίτος στα χέρια του οποίου γίνεται η κατάσχεση μπορεί να προβεί σε δικαστική παρακαταθήκη (*ka antonneren*). Οι ενέργειες οι οποίες υποσκάπτουν την απαίτηση δεν είναι δεσμευτικές για τον υπέρ ου η εκτέλεση δανειστή. Μόλις γίνει η κατάσχεση στα χέρια τρίτων δεν μπορεί πλέον να γίνει κανένας διακανονισμός ανάμεσα στον οφειλέτη και στον τρίτο.

4.3 Ποια η ισχύς αυτών των μέτρων;

A. Συντηρητική κατάσχεση

Η συντηρητική κατάσχεση έχει ισχύ για έως και τρία έτη. Σε περίπτωση κατάσχεσης κινητών και κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, η τριετής αυτή προθεσμία αρχίζει να υπολογίζεται από την ημερομηνία έκδοσης της διαταγής ή της απόφασης (άρθρα 1425 και 1458 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Στην περίπτωση κατάσχεσης ακινήτων, η τριετής προθεσμία άρχεται από την ημερομηνία μετεγγραφής στα μητρώα του υποθηκοφυλακείου (άρθρο 1436 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Το χρονικό αυτό διάστημα μπορεί να παραταθεί εάν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι (άρθρα 1426, 1459 και 1437 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

B. Αναγκαστική κατάσχεση για την εκτέλεση δικαστικής απόφασης

Σε περίπτωση κατάσχεσης για την εκτέλεση δικαστικής απόφασης, ανώτατη περίοδος ισχύος προβλέπεται μόνο για τη διαταγή κατάσχεσης. Για αυτή τη μορφή κατάσχεσης, το μέγιστο χρονικό διάστημα ισχύος είναι δέκα έτη για τα κινητά (το σύνθηδες χρονικό διάστημα, διότι δεν εφαρμόζονται ειδικές διατάξεις) και έξι μήνες για τα ακίνητα (άρθρο 1567 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Για την κατάσχεση πλοίων, το χρονικό αυτό διάστημα είναι ένα έτος (άρθρο 1549 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

5 Υπάρχει δυνατότητα προσφυγής κατά της απόφασης που διατάσσει ένα τέτοιο μέτρο;

A. Συντηρητική κατάσχεση

Εάν ο δικαστής κατασχέσεων αρνείται να χορηγήσει άδεια συντηρητικής κατάσχεσης, ο αιτών, δηλαδή ο δανειστής, μπορεί εντός μηνός να υποβάλει έφεση κατά της απόφασης αυτής στο εφετείο. Η διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου είναι μονομερής. Εάν επιτραπεί η κατάσχεση στη δευτεροβάθμια διαδικασία, ο οφειλέτης έχει το δικαίωμα να ασκήσει τριτανακοπή κατά της απόφασης (βλ. άρθρο 1419 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Εάν ο δικαστής κατασχέσεων δώσει άδεια για συντηρητική κατάσχεση, ο οφειλέτης ή οποιοσδήποτε άλλος ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει τριτανακοπή κατά της εν λόγω απόφασης. Η προθεσμία για την άσκηση τριτανακοπής είναι 1 μήνας και πρέπει να ασκηθεί ενώπιον του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση. Το δικαστήριο στη συνέχεια αποφαινεται στο πλαίσιο κατ' αντιμωλία

δίκης. Η τριτανakoπή συνήθως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα (βλ. άρθρα 1419 και 1033 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Στις περιπτώσεις συντηρητικής κατάσχεσης χωρίς άδεια του δικαστηρίου ο οφειλέτης μπορεί να ασκήσει έφεση και να ζητήσει από τον δικαστή κατασχέσεων την άρση της κατάσχεσης (άρθρο 1420 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Η διαδικασία ανακοπής προς ακύρωση της κατάσχεσης εξετάζεται ως διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων, εάν είναι αναγκαίο σε συνδυασμό με την επιβολή χρηματικής ποινής. Οι λόγοι για την αξίωση μπορούν να είναι η έλλειψη του επείγοντος χαρακτήρα (ακυρωτικό δικαστήριο του Βελγίου 14 Σεπτεμβρίου 1984, απόφαση ακυρωτικού δικαστηρίου 1984 -85, 87).

Εάν προκύψουν μεταβολές στις περιστάσεις, είτε ο καθού η εκτέλεση (μέσω της κλήσης του συνόλου των διαδίκων να εμφανιστούν ενώπιον του δικαστή κατασχέσεων) ή ο δανειστής ή πληρεξούσιός του (μέσω της σχετικής αίτησης) μπορεί να υποβάλει αίτηση στον δικαστή κατασχέσεων για τη μεταρρύθμιση ή ανάκληση της διαταγής κατάσχεσης.

B. Αναγκαστική κατάσχεση

Ο οφειλέτης μπορεί να ασκήσει ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής αμφισβητώντας έτσι τη νομική της ισχύ. Ο νόμος δεν προβλέπει καμιά προθεσμία για την άσκηση της ανακοπής, η οποία δεν έχει ανασταλτικό χαρακτήρα. Οι λόγοι ανακοπής συμπεριλαμβάνουν δικονομικά σφάλματα και αίτημα για χορήγηση περιόδου χάριτος (εάν ο εκτελεστός τίτλος είναι συμβολαιογραφική πράξη).

Οι οφειλέτες μπορούν να ασκήσουν ανακοπή ενώπιον του δικαστή κατασχέσεων, στρεφόμενοι κατά της πράξης πώλησης των περιουσιακών τους στοιχείων, αλλά η εν λόγω ανακοπή δεν παράγει ανασταλτικά αποτελέσματα.

Οι δανειστές, εκτός του υπέρ ου η εκτέλεση δανειστή, μπορούν να προβάλουν αντιρρήσεις ως προς την τιμή πώλησης αλλά όχι ως προς την ίδια την πώληση.

Τρίτος που ισχυρίζεται ότι είναι κύριος των κατασχεμένων περιουσιακών στοιχείων μπορεί επίσης να ασκήσει ανακοπή ενώπιον του δικαστή κατασχέσεων (άρθρο 1514 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Πρόκειται για διεκδικητική αγωγή η οποία δεν παράγει ανασταλτικά αποτελέσματα.

Ο διάδικος που επιθυμεί την εκτέλεση της δικαστικής απόφασης λαμβάνει μόνον ένα επικυρωμένο αντίγραφο. Το αντίγραφο αυτό εκδίδεται από το υποθηκοφυλακείο με την καταβολή σχετικού τιμήματος (τέλος έκδοσης).

Εκτελεστήριος τύπος:

«Φίλιππος, Βασιλιάς του Βελγίου,

Προς όλες τις τωρινές και μελλοντικές γενεές:

- Διατάσσω όλους του δικαστικούς επιμελητές να εκτελέσουν, εάν τους ζητηθεί, την παρούσα δικαστική απόφαση, διαταγή, εντολή ή συμβολαιογραφική πράξη.
- Τον γενικό εισαγγελέα και όλους τους εισαγγελείς των πρωτοδικείων να την εκτελέσουν και όλους τους προϊσταμένους και υπαλλήλους των δημόσιων υπηρεσιών να βοηθήσουν στην εκτέλεσή της, εάν αυτό προβλέπεται από τον νόμο.
- Σε πίστωση των ανωτέρω η παρούσα δικαστική απόφαση, διαταγή, εντολή ή συμβολαιογραφική πράξη υπογράφεται και φέρει τη σφραγίδα του δικαστηρίου ή του συμβολαιογράφου.»

Για τις πράξεις που έχουν σχέση με την εκτέλεση της δικαστικής απόφασης ή της συμβολαιογραφικής πράξης ο δικαστικός επιμελητής είναι υπόλογος ενώπιον του δικαστή κατασχέσεων. Όσον αφορά τα ζητήματα δεοντολογίας είναι υπόλογος ενώπιον της εισαγγελίας και του περιφερειακού επιμελητηρίου των δικαστικών επιμελητών.

Το υποθηκοφυλακείο του τόπου όπου βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία (άρθρο 1565 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Το υποθηκοφυλακείο παρέχει πληροφορίες σχετικά με την ακίνητη περιουσία, όπως περιουσιακά δικαιώματα και εγγραφείσες υποθήκες σε βάρος της ιδιοκτησίας.

Αυτό σημαίνει ότι όλα τα μέρη συμμετέχουν στη διαδικασία.

6 Υπάρχουν περιορισμοί στην εκτέλεση, ιδίως όσον αφορά την προστασία του οφειλέτη ή τις προθεσμίες;

Ο βελγικός κώδικας πολιτικής δικονομίας περιέχει διάφορους κανόνες σχετικά με τα ακατάσχετα περιουσιακά στοιχεία (άρθρα 1408 έως 1412c του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Οι δανειστές δεν μπορούν να ικανοποιήσουν αξιώσεις τους σε βάρος ορισμένων ενσώματων κινητών, τα οποία είναι απαραίτητα στην καθημερινή ζωή των καθών η κατάσχεση και των οικογενειών τους, ή τα οποία είναι απαραίτητα για την άσκηση του επαγγέλματός τους ή για τη συνέχιση της κατάρτισής τους ή των σπουδών των ιδίων ή των εξαρτώμενων τέκνων που ζουν στην

ίδια κατοικία με αυτούς (βλ. άρθρο 1408 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας). Μερική εξαίρεση από την κατάσχεση και την εκχώρηση εφαρμόζεται ως προς τα εισοδήματα από εργασία και λοιπές δραστηριότητες, καθώς και τα επιδόματα, τις συντάξεις και λοιπά έσοδα.

Τα όρια μεταξύ των οποίων εκτείνεται η πλήρης ή η μερική εξαίρεση από την κατάσχεση ορίζονται στο άρθρο 1409 παράγραφος 1 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας και αναπροσαρμόζονται ετησίως. Η προοδευτική βαθμίδα της δυνατότητας κατάσχεσης ή εκχώρησης αυξάνεται εάν ο οφειλέτης έχει εξαρτώμενα τέκνα.

Η νομική αξίωση προς εκτέλεση δικαστικής απόφασης υπόκειται καταρχήν στην γενική προθεσμία παραγραφής, ήτοι 10 έτη.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΑΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 03/08/2017